

Saksbehandler: Guro Almås

Referanser:
KISP 04/10
MKR/AU 15/10

Saksdokumenter:

Dok.dato	Tittel	Dok.ID
31.08.2010	Vedtak KISP 0410 Skatteparadis og kapitalflukt.doc	53632
31.08.2010	WCC Statement on just finance and the economy of life.doc	53633
31.08.2010	Kapitalfluktutvalget_skatteparadis_kort.pdf	53634
31.08.2010	Strid om skatteparadiser RORG-samarbeidet.htm	53635
31.08.2010	Declaration of the Tax Justice Network.pdf	53636

Skatteparadis og kapitalflukt

Sammendrag

MKR ba i sitt maimøte om at KISPs uttalelse om skatteparadis og kapitalflukt behandles i MKR/AU.

I vedtaket fra KISP heter det:

KISP utfordrer Mellomkirkelig råd til å:

- Bidra til å styrke arbeidet i Kirkenes Verdensråd og Det lutherske verdensforbund for å bygge opp et koordinert internasjonalt økumenisk arbeid mot kapitalflukt fra utviklingsland.*
- Vurdere å søke medlemskap i det internasjonale Tax Justice Network.*
- Støtte opprettelsen av, og vurdere tilslutning til, Tax Justice Network Norge.*

I sin behandling ba MKR/AU sekretariatet avklare hvilke nettverk MKR er med i, og hvilke prinsipper som ligger til grunn for avgjørelser om tilslutning til nettverk/organisasjoner. AU ønsket at saken skulle tas opp i MKR.

Kampen mot skatteparadis er i ferd med å få økt oppmerksomhet både i Norge og internasjonalt, og flere sivilsamfunnsorganisasjoner tar opp temaet. I Kirkenes Verdensråd er skatteparadis og kapitalflukt tematisert innenfor arbeidet med Agapeprosessen og programmet Poverty, Wealth and Ecology. I Norge har saken også hatt sterkt politisk fokus, blant annet gjennom Kapitalfluktutvalgets arbeid.

Kapitalfluktutvalgets rapport har imidlertid fått kritikk fra sivilsamfunnsaktører for å ha for beskjedne ambisjoner for norsk politikk på området.

For Mellomkirkelig råd kan skatteparadis og kapitalflukt være en god konkretisering av arbeidet med å følge opp KM 10/07 om Økonomisk globalisering som utfordring til kirkene. Saken har en sterk etisk side og bør ha potensial til å mobilisere kirker i sør og nord. Samtidig er det en sak der det er mulig å oppnå konkret politisk gjennomslag.

Forslag til vedtak

1. Mellomkirkelig råd ser arbeidet for å bekjempe skatteparadiser og kapitalflukt fra utviklingsland som en god måte å følge opp Kirkemøtets vedtak 10/07 Kirkene og den økonomiske globaliseringen og vil derfor:
 - Søke å styrke arbeidet i de internasjonale økumeniske organisasjonene om dette temaet, og utforske mulighetene for et koordinert internasjonalt økumenisk arbeid mot kapitalflukt fra utviklingsland
 - Fortsette dialogen med Opplysningsvesenets fond om å trekke investeringer i selskaper med hovedkontor i skatteparadiser
 - Søke samarbeid med relevante aktører om temaet i Norge, følge utviklingen av Tax Justice Network Norge og vurdere om tilslutning til TJNN er en hensiktsmessig måte å ta dette arbeidet videre

2. Mellomkirkelig råd har i sitt møte 6.-7. september 2010 vedtatt følgende uttalelse:

Skatteparadis og kapitalflukt undergraver fattige lands utviklingsmuligheter. Dagens finanssystem har en struktur som opprettholder urettferdighet. At vi er deltakende i å opprettholde disse strukturene, står i skarp kontrast til det ansvar vi bærer som kristne. Som kirke er vi moralsk og etisk forpliktet til å bygge rettferdige relasjoner mellom mennesker og nasjoner også på et strukturelt plan.

Mellomkirkelig råd mener at arbeidet for å bekjempe skatteparadiser og kapitalflukt fra fattige land må intensiveres. Kreftene som i dag brukes på å unngå uheldige skadevirkninger fra bruk av skatteparadiser og skatteunndragelse, reflekterer ikke problemets omfang.

Mellomkirkelig råd vil med dette sende følgende utfordringer til relevante samfunnsaktører i Norge:

Vi utfordrer **den norske regjeringen** til å:

- følge opp anbefalingene fra Kapitalfluktutvalget snarest mulig, og senest innen utgangen av nåværende stortingsperiode.
- innføre krav om land-for-land-rapportering i statseide selskapers regnskaper.
- trekke investeringer gjennom Statens Pensjonsfond i selskaper som har hovedkontor i skatteparadiser.
- utvikle etiske retningslinjer i Statens Pensjonsfond som hindrer investeringer i slike selskaper.

Vi utfordrer **Opplysningsvesenets fond** til å:

- trekke investeringer gjennom Opplysningsvesenets fond i selskaper som har hovedkontor i skatteparadiser.
- utvikle etiske retningslinjer som hindrer investeringer i slike selskaper.

Vi støtter **Kristen-Norges Innkjøpsfelleskap (KNIF)** i arbeidet med å:

- utvikle retningslinjer for valg av samarbeidspartnere som favoriserer bedrifter og selskaper uten virksomhet i skatteparadiser.
- kartlegge nåværende samarbeidspartneres bruk av skatteparadiser, samt deres retningslinjer på området.
- gå i dialog med nåværende samarbeidspartnere om problemstillingen.

Vi støtter **Kirkens Nødhjelp** i arbeidet med å:

- løfte problemstillingen om skatt og skatteparadiser høyere opp på agendaen og bli en mer aktiv påvirkningsaktør i kampen mot kapitalflukt fra fattige land.

Saksorientering

I vedtaket fra Kirkemøtets sak 10/07, "Økonomisk globalisering som utfordring til kirkene", heter det blant annet:

Vi ber norske myndigheter arbeide for et reformert globalt finanssystem, der (...) kampen mot korrupsjon og skatteparadis støttes.

Kirkemøtesaken bygde på dokumentet *Kirkene og den økonomiske globaliseringen* (KISP 2008), som var en respons til Agape-dokumentet utgitt av Kirkenes Verdensråd. I den norske responsen ble det lagt vekt på å kombinere en sterk kritikk av det globale handels- og finanssystemet med en pragmatisk tilnærming med fokus på konkrete saker der det er mulig å oppnå endringer som vil komme fattige til gode og skape utvikling. Kampen mot skatteparadis er en av de konkrete sakene som er omtalt i det norske dokumentet, og som Kirkemøtet i vedtaket fra 2007 ber norske myndigheter jobbe med.

Ifølge Christian Aid taper utviklingsland årlig 160 milliarder dollar på lovlig og ulovlig bruk av skatteparadis over det samlede beløpet til bistand. Christian Aid anslår at dette beløpet kunne reddet livet til 350 000 barn under fem år i utviklingsland dersom landene hadde brukt samme andel av skatten til helse som de har gjort etter år 2000.

Det finnes ingen entydig definisjon av et skatteparadis, men kategoriseringen inkluderer gjerne svært lav eller ingen skatt og stort hemmelighold uten effektivt innsyn for skattemyndigheter. Skatteparadis gjør det mulig for selskaper, organiserte kriminelle og privatpersoner å unndra seg beskatning, både lovlig gjennom skatteplanlegging, og ulovlig gjennom skatteunndragelse. Det taper både fattige og rike land stort på.

Skatteparadis er også tett knyttet til korrupsjonsproblematikk. Korrupsjon i stor skala muliggjøres ved at penger kan gjemmes bort i skatteparadis. For å bekjempe korrupsjon i utviklingsland må både nasjonale politikere, internasjonale investorer og internasjonale finansaktører holdes ansvarlig. Åpenhet er nøkkelord. Større finansiell åpenhet vil gjøre det langt vanskeligere å bedrive ulovlig skatteunndragelse og vil redusere forekomsten av dette betydelig. Dette krever internasjonalt samarbeid, som for eksempel en internasjonal avtale om automatisk utveksling av skatteinformasjon. En annen foreslått mekanisme er såkalt land-for-land-rapportering, som krever at flernasjonale selskap må oppgi hva de tjener, og hvor de tjener det. Det bør innføres internasjonale regler for dette, men det er også mulig for land å innføre slike krav unilateralt som et første skritt og for å styrke arbeidet for internasjonale regler.

Arbeidet mot skatteparadis blir nå tatt opp av flere aktører i utviklingsfeltet i Norge og internasjonalt. Tax Justice Network er et nettverk av organisasjoner, forskere og enkeltpersoner som fungerer som kunnskapssenter og koordinerer initiativ på feltet. I Norge er det nå tatt initiativ til å opprette Tax Justice Network Norge, og Mellomkirkelig råd bør vurdere om eget arbeid på feltet vil styrkes ved å bli med i dette nettverket.

Den norske kirke bør også ”rydde i eget hus” i denne saken: I likhet med de fleste store investorer har også Opplysningsvesenets fond investeringer i selskap med hovedkontor i skatteparadis. Mellomkirkelig råd/KISP har en pågående dialog med OVF om dette.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Saken har foreløpig ingen økonomiske/administrative konsekvenser for Mellomkirkelig råd.